

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De assumptione Marie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

ab eterno iudice terribilitate apparere. ut dicitur
 Job. xl. **Uñ Sap. iij. de his dicitur.** Erunt p^r
 h. i. post hanc vitam. **fm Rupertū** decedentes
 sine honore. et in prumelia in mortuos in
 perpetuū. **Uñ** dirūper illos inflatos sine
 voce et comouebit illos a fūdamētis et vsq;
 ad supmū desolabūt. et erūt gemētes. Et se
 quit finalis pclusio. et memoria eoz pibit.
 Ecce eterna peditio vbi nulla mēoria. **Uñ**
 damnati dicunt hodie. **Quid** p fuit nobis
 supbia aut diuitiaz iactantia qd pculit nob
 Et est facilis respōsio. **Lerte** nichil p fuit sz
 magis ob fuit. qz p dūtes indurit. **Circa** qd
 sciendū qd numero pueroz aliq animaz
 suā pdūt. aliq vendit. aliq impignorāt. ali
 qui p nibilo dāt. **Vendūt** cupidi p diuitiis
 h^o vite exponūt se rapinis et furtis pūrijs. et
 falsis mercācijs. **symonijs.** **Eccl. x.** Nihil ē
 iniquū qz amare pecuniā. **hic em̄** et animā
 suā venalē habet. **Sed** sunt aliq q animā
 suas pdūt. Et tales sunt ociosi negligēter.
 timētes et accidiosi ad opus bonū nō carā
 tes. nisi q vna dies vadat et alia succedat.
Eccl. x. Et q pder aiaz suā p confusione.
Unde ps. cix. quereret. **Quis** ascendet in
 montē dñi. aut qs stabit in loco sancto ei?
Rūder ibide **Innocēs** manibz q nō accepit.
 in vano animā suā. **dicit Innocēti^o.** **Illo**
 est ptra ociosos et negligētes. **Tertio** sunt
 quidā q aiaz impignorāt. **Ille em̄** q impig
 norat rem nō intēdit alienare dominū p
 petue sed tm̄ ad tps alienat. scilz ad vsum.
Sic faciūt istis vanis hominibz demōes
 quasi eoz feneratorēs et vsurarij dāt ad tē
 pus eis qsi mutuo qdqd volūt dignitates
 voluptates diuitias. tandē senescūt. fiunt
 debiles. soluere nō pūt. qz vitam p fuetā di
 mittere nequeūt. et sic finaliter pign^r. i. aiaz
 pdūt. licet illud qn impignorare incipiunt
 pdere nō pponit. Et tm̄ sciendū q duo ge
 nera aiaz suas ipignorant sz diuersimode
Quia aliq viciose. p voluptatibz hui^o vite.
 sicut fuit factū **Theophilo** q vt haberet di
 uitias in h^o mūdo pmisit suo tpe demonibz
 aiaz. **Alij** ipignorāt p fūose. vt sunt prelati
 et curati q aiaz suas obligāt p aiabz suorū
 subditoz. **Quoz** vnicuiq; dicit illd. **ij. Re. xx**
Custodi vix istū. q si lapsus fuerit erit aia
 tua p aia illius. **Quarto** sunt aliq qui aiaz
 suas dant p nibilo. **Dij** sunt inuidi iraciū
 di. **nam** cupidus recipit diuitias. **lubric^o**
 voluptates. **superb^o** et ambiciosus hono

res. **gulosus** cibum. **Sed** isti miseri nichil
 recipiunt delectabile. sz amaritudine et do
 lore. **Et** ideo aiaz suā gratis dant dyabolo
De quoz quolibet verificat illd **Judicij. ij.**
Animā suā dedit piculis. **Nos** igitur attēde
 tes tot picula et damna. tam p fencia q su
 cura amantibz animas suas inordinato et
 illicito seculi amore. amore nostrū potius
 ab istis externis bonis et infimis. ad p mūz
 bonū et summū p uertam^o diligētes aiaz
 nostras. ppter illud summū psequendum.
 et odientes et ptemnētes desiderioz. carna
 liū appetitum. **Qui** p eas in se extringit
 cum beato **Laurencio** eternaliter gaude
 bit. **zē.**

De assumptione Marię. I

Sermo XXXVIII

Que est ista que
 ascendit de deserto delicias as
 suēs. **Lanticoz. viij.** **Verba** ista
 q. p. p. ui ostendunt magnū honore et mag
 nam laudem huius virginis que hodie est
 assumpta super omnes choros angeloz
Sed quid ego de laude et honore huius
 virginis loquar. id est. possum loqui. cū. id
 est. ex quo angeli in celo existentes laudem
 ipsius nequeunt enarrare. **Quid** ego cum
 sim peccator loquar de sanctitate hui^o vir
 ginis que super omnes sanctos est. **Quid**
 de puritate cum sim ego pollutus labijs.
Et dicit scriptura **Ecclesiastici. xv.** Non ē
 speciosa lans in ore peccatoris. **Et** quid d
 ista loquar cuius laudem si linguas ange
 licas haberem non enarrarē. cum etiam si
 omnia membra in linguas verterent. adhuc
 minutissimā laudem huius virginis tam
 sancte tam munde tam pulcre nō posset ex
 plicare. **Cū** etiā bñs **Jeronimus** doctor
 tā eximie sacra scriptura illuminat. spū sancto
 replet. noluit loq de scititate h^o gis dices
 sic. **Si** audeam meditari de scititate h^o gis
 nis deficiā. **Si** loq nō pficiā. **Ipsa** sanctis
 sima est purissima et bñissima. **Quid** ego hō
 peccator tenebris ignorātie inuolutus lo
 quar de ea. **Et** ipa est altior celis. clarior so
 le. latior terra. stellis p nrior. abyssō p fūdi
 or. **Quis** autem nō sim dignus nec medi
 tari nec loqui de sanctitate huius virginis.
Nihilomin^o tm̄ in grā ip^o sperans. quā ipa
 non tm̄ bonis sed et peccatoribus semper
 ostendit. dicam de ea istud verbum. **Que**

Quo pnd pponit aiaz suas impignorare
 dicitur huius dicitur

De assumptione beate Marie

est ista que ascendit. Sed prius q̄ incipiā
ip̄am salutemus. **Que** est ista q̄ ascen. rē.
Filius hodierna die volens matrē
suā honorare facit fm̄ cursum mundi. **U**n-
mos est in mūdo. cum q̄s pegrinus incog-
nitus venit in aliā. puinciam et ab aliquo i.
hospitium recipitur et bene tractat nūq̄
huius bonitatis potest obliuisci. sed ean-
dem bonitatez libenter faceret suo hospiti
cū pegrinando ad illi⁹ hospitiiū puenit. **E**t
x̄ps volens pegrinari de sede sue maiesta-
tis misit angelū **G**abrielem ad **M**ariā an-
vellet eū in hospitiiū suscipere. Qui ingre-
sus ad eam dicit. **Aue** maria gr̄a plena do-
minus tecū. rē. q̄i diceret. **Tu** es plena gr̄a
quia dñs oim̄ vult in domo tua tecum ma-
nere. sis plena gr̄a. quia rex regum vult ad
te venire. **A**ndicens h̄ beatissima virgo q̄ a
tam remotis partibz tam magn⁹ rex pegrin-
nando in hūc mundū apud eam petit ho-
spitiū r̄ vult cū ea manere. expansis mani-
bus et erectis oculis in celū dicit. **E**cce an-
cilla dñi. **E**cce ego serua minutissima do-
mini. **S**i dignatur iste rex. iste dñs apud
me manere. r̄ ego eum libenter suscipiam.
fiat mihi fm̄ verbū tuū. **E**t filius dei altis-
simi conceptus est in vtero eius de sp̄s sancto
ver⁹ deus r̄ hō. **E**t q̄ ergo tam benigne eū
hec x̄go in suū hospitiiū suscepit. quō tante
bonitatz x̄ps potuit obliuisci vt suā matrē
non honoraret in regno suo. **E**t ideo h̄ dī-
cit. **Que** est ista. rē. **I**n istz s̄bis dicit ipsius
sanctitatē maximā. **Q**uia sancta p̄us q̄ na-
ta. **E**t ideo dicit de ea x̄ps. **T**ota pulchra es
amica mea r̄ macula nō est in te. **L**anti. iij.
Tota pulchra es r̄ i corpe r̄ in anima et in
corde. qz nullum peccatū habuit. **E**t ideo dīc-
t r̄ macula non est in te vlla. **E**t ideo dīc-
t r̄ luna. electa vt sol. **L**anticoruz. vi. **E**t
ideo vocat eam rex regū dicens. **S**urge p-
pera amica mea. **E**iudem. ij. **V**eni vt me-
cum regnes. qz ego sum rex. tu autē regina.
ego dñs. tu s̄o dñā. r̄ ob hoc veni vt mecum
domineris **E**t ob h̄ dominus in celo dicit
Transite ad me omēs q̄ memoramini mei
qz ego vestri nūq̄ obliuiscar. **E**t ita eam
ille memorabat. **D**e quo dicit **V**incentius
Q fuit quidā vir q̄ dum videbat ymaginē
beate virginis **M**arie semp dicebat **Aue**
Maria. vsqz ad finem. **F**actū est autē dum
quadā vice in suo habitaculo quiesceret
nit ad eū virgo cū maximo splēdore dīcēs

Pax tibi eterna. **Q**ui cū nimio p̄noze ce-
cidit in terram dīcēs **S**urge fili mi surge r̄
respice. **E**cce ego mater om̄is misericordie
Ecce ego cōsolatio peccatorū om̄iū. **E**cce
ego regina celoz. et domina angeloz. quā-
tu sepius saluasti. et ergo semp eternaz sa-
lutem habebis. **E**t dico tibi pere a me qd
vis. **A**t ille. **D** sanctissima x̄go quid aliud
petam nisi cuz es regina vt etiā regnē. **I**lla
ait. **P**ost tridū regnabis. **A**ppropinquāte
autē post tridū hora mortis venit maria
cum luce nimia r̄ dicit. **T**ransite ad me om-
nes qui cōcupiscitis me r̄ inuenietis etnā
p̄solationē. **U**nde **A**ug⁹. **E**t quis est q̄ po-
test ip̄ius maximā misericordiaz enarrare
cum ip̄a p̄ paruo seruitio multaz mercedē
dat. **E**t ideo dīc-
Sra plena. **P**lena est gra-
tia. quia toti mundo gr̄am ostendit qn̄ pe-
perit deū q̄ mundū redemit. **E**t ideo admi-
rans scriptura clamat hic dicens. **Q**ue est
ista que ascendit de deserto. id est. de isto mū-
do vt regnet cum suo dilectissimo filio. r̄ vt
nobis omnibz suā gr̄atiā ostenderet. **Q**ue
est ista cuius dies hodiernus est ita nobis
lis. **Q**ue est ista per quā tristitia versa est in
leticiam. **Q**ue fortitudinē semper angeloz
recipit. **Q**ue fregit potestatem dyaboloz
Que mortem mutauit in vitā. **Q**ue est ele-
uata super omnes celos hodie. **Q**ue est de
qua angeli in celo letantur. **Q**ue ita pulchra
vt dicit christ⁹ de ea. **T**ota pulchra es ami-
ca mea. cuius pulchritudinē sol et luna mi-
rantur. **E**t vt dicit **J**eronimus. **Q** fuit ita
pulchra. qz non fuit homo pulchrior in mun-
do. **E**t hoc audiens quidam heremita san-
ctus cum quo angelus loquebatur. **E**t dī-
cebat ei. **Q** quicūqz ipsam intuetur in ma-
iorem deuotionē accenderetur. **E**t factum
est anno septimo post ascensionem christi.
Venit ergo ad montem syon vbi **M**aria
mansit. vidensqz eam p̄ nimio gaudio sta-
re non potuit. sed cadens in terram dicit.
Aliud regnū celozum nō desideravi nisi
vt eam continue inspicere possem. **E**t ideo
hic dīc-
Que est ista que ascendit de deserto.
Et ob h̄ dicit **A**nselmus. **F**estinate ad tā
pulchram virginem in qua inuenietis omnē
delectationē. omne gaudiū. et omne conso-
lationē. **S**alutate ip̄am sepe et deuoto cor-
de dicentes. **Aue** **M**aria. **Q**uia q̄ries illa
saluatio dīc-
demon repellitur. sicut patet **B**enef. iij.

*Hinc alludit illud Mariani
in 2o Lantpencas ita de bta
mrgne loquens Cuius ad
aspectu (quoniam) se deperet
omne deinde mortale
tante suppressa libido Omnis
extremo semp uenis igne
Ac si fermento geli
dos in dorida rores palla
diuosqz sup ratre diffuderis
Ler- imbrēs pallados
intelligimz olem / omnia em
palladi sanata est qz ea
mucis se & p̄duxisse dicitur*

Admirat scriptura de eius magis gloria quam accepit hodie dicens. Que est ista. etc. Quia christus volens suam genitricem honorare misit uodecim exercitus celestes et uirtus solus aduenit sic audiet. Primo misit per ea nouem choros angelorum. et angelos de nouem choris. Misit patriarchas. misit prophetas. confessores. martires. uirgines. apostolos. Et hoc figuratum est in. Re. vi. ubi legitur. Quia cum David rediret archam in castra filiorum israel. tunc vociferatus est omnis populus. et cum maximo gaudio in iherosolymam archam deduxerunt. Per istam archam in qua erat totum solacium iudeorum. intelligitur beata uirgo in qua est solacium omnium christianorum. Quia hodie Maria uirgo. id est christus deduxit ad celestem iherosolymam cum maximo gaudio. et vociferatus est populus. id est angelus. Quia dicitur. Que est ista. etc. Et Gregorius dicit. Quia gloria in celis ista uirgo colitur. Que domino celi prebuit hospitium sanctissimi corporis. Et ideo Luca. x. ca. de ea dicitur in hodierno euangelio. Intrauit ihesus in quoddam castellum. Berni. Dicitur ueteri. Maria que circumdedit illum quem celi et terra comprehendere non potuerunt. De uenerabilis humilitas qua tu filium de celo euocasti. De solacium totum mundo. Beata uirgo marie quam dixit. Ecce ancilla domini. Quia postquam dixit hoc et addidit. Fiat michi secundum uerbum tuum. statim filius dei in eam tanquam in aliquod castellum intrauit. Illud castellum significat beatam uirginem. Maria propter tria. Primo quia ad castellum requirit firmum murum. Sic beata uirgo habuit firmum murum perfecte fidei. Sic de ipsa testatur euangelium. Beata es que credidisti quam proficiunt in te que dicta sunt tibi a domino. Luca. i. Nam si Abraham in scriptura commendat. eo quod credidit deo. multo magis commendanda est uirgo Maria. que tempore passionis christi sola in fide permansit. Secundo ad castellum requirit turris que decorat murum. Sic in beata Maria fuit turris castitatis. que omnes uitutes decorabat tanquam turris murum. Tertio ad castellum requirit fossatum. pro quibus prohibet accessus ad turrum et ad murum. Tale fossatum humilitatis habuit uirgo beata maria. sicut sola testatur dicitur. Resperxit humilitatem ancille sue. ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Iuxta illud. Uiderunt te filie syon et beatissimam predicauerunt te. et regine laudauerunt te cum angelis dicentes. Que est ista. etc. Tam sancta. tam pulchra. quam sanctior angelis. sanctior prophetis sanctior apostolis. super omnes solo filio eius ex-

cepto ipsa est sanctior. Et ideo super omnes in celis est exaltata. sicut hodiernum testatur euangelium. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Obtinet partem in dextra sui dilectissimi filii ubi iam regnat orat pro nobis ut nobis dominus ihesus christus omnia peccata dimittat. Sed quis posset enarrare quia est ista pars quam ipsa elegit. Quis enim postquam gloria marie excogitare quam ipsa habet cum filio in celo. Ipsa enim est celum. quia in ea deus habitat. Ipsa est sedes dei. quia in ea requiescit. Et ob hoc uocauit eam filius suus dominus noster ihesus christus. Veni in ortum meum soror mea sponsa mea. Ecce dicit soror propter conformitatem. Sicut enim filius fuit uirgo sic et mater uirgo semper permansit. Dicit enim. Veni amica mea et sponsa propter nimiam dilectionem. Quia ipsa diligit. et conuerso. Et uocat eam in ortum. quia ipsa etiam uocabat eum dicens. Veniat dilectus meus in ortum suum. Non dicit meum. quia omnino se preuulerat diuine uoluntati. Luca. vi. Omnia poma noua et uetera suauiter tibi dilecte mihi. Veniat in ortum ut comedat fructum pomorum suorum. Et quemadmodum beata uirgo uocauit christum in ortum. ita christus uocauit eam in ortum dicens. Veni in ortum etc. sic in uita eius audietis.

Dequitur uita. Sic legitur de sanctissima assumptione Marie. Quia quando ascendit in celum postquam ascendit in domo sua morabatur. et quodam loco filii sui se beatissime me captiouis flagellationis passionis sepulchri et ascensionis uisitabat. Tandem quadam uice cum maximo desiderio fuisset accessit ut post filium de seculo hoc citius transmigraret mori cepit redere et flere. Tunc angelus apparuit ei dicens. Que beata a filio tuo domino nostro ihesu christo. cui omne genu flexerat celestium terrestrium et infernorum. Ecce palmam de paradiso attuli tibi regina celorum. quam ante feretrum portare iubebis cum die tertia asumeris. Nam filius cum gaudio te expectat. Cui Maria. Si inueni gratiam apud te exinde tunc tria rogo. Primo ut oes apostoli congregentur ut eos ante mortem meam uideam. et ipsi me sepeliant. Secundo ut demones non uideam in expiratione. Tertio ut filius meus pro anima mea ueniat. Cui angelus dixit. Mater misericordie omnia que postulasti obtinebis. His dictis angelus cum multo lumine celos ascendit.

De Assumptione Marie

Palma autē illa nimia claritate splendebat
 & erat viridis. Folia autē sicut stella matu-
 ra fulgebāt. Factū est autē dum **Jobes** in
 Epheso p̄dicaret celum subito innotuit &
 nubes cādidā ip̄m sustulit & in momēto o-
 cūli ante ianuā marie collocauit. p̄cutiēsq;
 hostiū introiuit. & virgo f̄ginē salutaui re-
 nerenter. Quē maria videns obstupuit. & p̄
 gaudio lacrimas cōtinere nō potuit. s; vo-
 ce flebili dixit ei. **Fili** **iohēs** memor esto v̄-
 borū christi q̄ me tibi in m̄rem & te mihi in
 filiū in cruce pendēs cōmēdauit dicens. **Ecce**
mulier fili tuus. et sic de alijs. **Ecce** enī
 me vocat & ego cōmito me tibi. **Audiui** ei
 iudeos p̄siliū inisse dicētes. **Expectemus**
 viri frēs donec illa q̄ iesum portauit moria-
 tur. **Corp** eius p̄tinuo rapiam? atq; igne
 cōburam? **Tu** igit hanc palmā facies por-
 tari ante feretrū cū corpus meū portabis
 ad sepulchrū. **Ego** autē tertiā die ascendam
 in celū. **Tūc** dixit **iohēs**. **Q**uātinā hic eēt
 omnes aplī fratres mei carissimi vt decen-
 tes tibi possemus parare obsequias. **Hoc**
 autē illo dicente om̄s aplī de locis in q̄b; p̄
 dicabāt a nubib; rapiūt. & aī ianuā marie
 collocant. **Et** vidētes ibidē esse se in simul
 collectos mirabant dicētes. **Que** nā causa
 esset p̄pter quā nos hic dñs om̄es p̄grega-
 uir. **Jobes** ad eos exp̄ns dñam de h̄ secu-
 lo migrare p̄dicat. & addidit dicens. **U**idete
 fratres cū obierit ne q̄s defleat eam. **Nē** h̄
 ppl̄us videns dicat. **Ecce** isti resurrectioē
 p̄dicant & mortē timēt. **Tūc** autē beata virgo
 om̄es ap̄los vidisser. deū bñ dicit ī medio
 eorū. **Tertia** vero hora noctis iesus venit
 cū angeloz choris. p̄iarchis. martyribus
 p̄fessorib; virginib; & veniēs dixit. **Veni**
 lecta mea & ponā in te thronū meū. **Et** illa.
Paratū cor meū deus paratū cor meum.
Tūc om̄es q̄ aderāt angeli & om̄es scī cla-
 manēt dicētes. **Hec** est illa q̄ nesciuit de
 licitū thori. **Ipa** de seip̄a dicit. **Beata** me di-
 cent oēs generatiōes. **Quia** fecit mihi ma-
 gna q̄ potens est. & sc̄m̄ nomē ei. **Tūc** p̄ps
 dixit. **Veni** sponsa mea carissima veni co-
 ronaberis. **Tūc** illa. **Ecce** venio dilectissi-
 me fili. **Quia** scriptū est de me vt facerē vo-
 luntatem tuā deus. **Quia** exultauit spiri-
 tus meus in deo salutari meo. **Dis** dicit; exp̄-
 ranit & animā in manū filij cōmēdauit. **Di-**
 xitq; apl̄is dominū. **Corp** virginis maris
 mee in valle **iosaphat** deferte. & in sepul-

fuitq; ad doloz paruo p̄paratū p̄
 arotū p̄p̄s opt̄at aliena

chro nouo quod ibi inuenietis locate. & me
 ibidem triduo donec ad vos redeam expe-
 ctate. **Statimq;** eā circūdederūt flores ro-
 sarū sc; martyres. & lilia cōuallūz. i. angeli
 p̄fessores & virginēs. **Ceperūtq;** anglī cla-
 mare post eā dicētes. **Virgo** prudētissima
 quo p̄gredieris q̄si auroza valde rutilans
 filia syon tota formosa. pulchra vt luna. ele-
 cta vt sol. **Tūc** p̄centū angeloz ascendētū
 um audictes cecus q̄ remanserūt admira-
 tī p̄cite obuiā p̄cesserūt. **U**idētēsq; regē suū
 femine animā in vlnis. p̄ijs baiulātē. illā
 q̄ sup ip̄m innitā obstupefacti clamare
 ceperūt. **Que** est ista q̄ ascendit de deserto
 delicijs affluens innica sup dilectū suum.
Quib; alij dixerūt. **Ista** est speciosa in f̄ili-
 as hier̄lm̄ sicut vidistis eā plenāz caritate.
Sicq; in celū gaudens ascendit. & a dextris
 filij sui thronū gl̄ie suscepit. **V**iderūt autē
 aplī eius animā ita candidā vt nulla lingua
 posset effari. **Tūc** aplī corpus reuerēter
 ceperūt & sup feretrū posuerūt. **D**ixitq; **io-**
hannes petro. **Tu** petre hanc palmā ante
 feretrū portabis. q̄ te dñs nobis pretulit.
Tūc petrus. **T**ibi portare p̄uenit. q̄ a do-
 mino f̄go es electus. & ergo dignū ē vt vir-
 go ante virginē portet. **Tu** insup in pectro
 re dñi recubuit. tu q̄ portare debes hanc
 palmā ante virginē. **Ego** autē portabo cor-
 pus sanctissimū. **Tūc** paulus accedens di-
 xit. **Et** ego q̄ sum minimū veltrū nec dignū
 sum vocari apl̄us volo tecū portare. **Ele-**
 uantēsq; petrus & paulus feretrū cū sanctissi-
 mo corpore ceperūt cantare dicētes. **Exiit**
 israhel et egypto allāt. **Tūc** & angeli affue-
 runt q̄ dulciter cantauerūt. **Excitati** autēz
 om̄es ad tam dulcē cantū de hierusalē exie-
 runt. & qui essent diligētē sciscitant. **Tūc**
 vnus dixit. **M**aria illaz discipuli iesu esse
 runt mortuā. **Circa** illā hanc quā auditis
 cōcinunt melodiq;. **Tūc** ad arma om̄s eu-
 currerūt. & se mucō hortabant. dicētes. **Ve-**
 nite occidam? om̄es ap̄los. & corpus illud
 quod illū seductorē portauit cōburamus.
Princeps autē sacerdotū hoc audictes ob-
 stupuit & ira repletus ait. **Ecce** tabernacu-
 lum illius q̄ nos p̄turbauit qualē gloriā
 nunc accipit. **Et** hoc dicēs cucurrerūt manū
 in feretrum misit volens euertere vt cor-
 pus caderet. **Tūc** manū eius ambe sabi-
 to aruerunt. & ad feretrū adbeserūt. **P**re ni-
 mio itaq; dolore cepit lamētābiliter eulāre.

Erant autē dñs qui dicitur
 eam in corpore dñi la-
 uidi dñi p̄p̄tissimē. **Et** a
 sp̄s r̄p̄p̄ habitare in p̄p̄tō
 dicit vt sancti quid ad illam
 p̄p̄tē vidēt aut nō possit
 dñi dñi p̄p̄tē illā dñi
 p̄p̄tē ab dñi dñi dñi
 p̄p̄tē a dñi dñi dñi
 Et sp̄s r̄p̄p̄ p̄p̄tē
 dñi dñi p̄p̄tē p̄p̄tē
 dñi dñi p̄p̄tē p̄p̄tē
 dñi dñi p̄p̄tē p̄p̄tē
 dñi dñi p̄p̄tē p̄p̄tē
 dñi dñi p̄p̄tē p̄p̄tē

Reliquus autē plus percussus est cecitate. Tunc ille princeps sacerdotū cepit clamare voce magna dicens. Sancte petre adiuvā me. Cui petrus ait. In obsequio nre domi- ne sum? impediti iō curatiōi tue intende- re nō possum? sed in dñm iesum xpm cre- de quē ista portavit et san? eris. Cui rñdit. Credo in dñm iesum xpm. credo ipm esse verū filiū dei et hanc scissimā mrem ei? esse virgine purā. Statimq; a feretro ei? ma- nus sunt solute. S; tñ in brachijs adhuc ariditas remāserat et dolor vehemēs. Tūc dixit petrus. Osculare feretrū et dic. Credo in dñm iesum xpm. quē ista in vtero porta- vit et peperit et post partū virgo permansit. Quod cū dixit statim ut pus fact? est san?. Tunc dixit ei petrus. Accipe hanc palmā de manu fratris nostri Jobis et pone illam sup populū et cecarū. et quicūq; voluerit cre- dere in christū recipiet vīsum. qui autēz nō credet nō videbit in eternū. Portātes autē apostoli corp? Marie in nouo monumen- to posuerunt. et iuxta illud vt dñs iusserat vsq; in triduiū p̄federūt. Veniēs autēz Je- sus cū multitudine angelorū ipos saluta- vit dicens. Pax vobis carissimi. Cui respō- derūt. Gloria tibi dñe qui facis mirabilia magna solus. Et dixit eis. Quid grē et ho- noris videt vobis vt mee nūc p̄feram geni- trici. Et illi iustū videt et p̄uenit vt sicut tu de aicta morte iā regnas in secula. sicut re- suscites corp? mris et a dextris tuis collo- ces in eternū. Tunc michael archangel? cō- tinuo animā marie p̄trauit. Tunc dñs ie- sus christ? locutus est dicens. Surge dile- ctissima mī mea. surge p̄xorina mea. sur- ge colūba mea. statimq; ad corp? accessit et de tumulo corp? mor? p̄cessit gloriosum. Sicq; christ? cū sua genitrice ad altitudi- nem celestē p̄cessit ipos angeloz multitu- dine comitate. Quā autē ad primū choroz venissent angeli ammirantes ei? pulchritudi- nem dixerūt ad inuicē. Que est ista q̄ ascen- dit p̄ desertū sicut virgula fumi et aromati- bus mirre et thuris. Et iterū. Que est ista q̄ progredit̄ quasi auroza p̄surgēs. tora for- mosa et pulchra vt luna. electa vt sol. Cui- stus rñdens dicit. Ista est speciosa inter fi- lias hierusalē sicut vidist̄ eam plenā cari- tate. Et dicit ad eā. Tota pulchra es ami- ca mea et macula nō est in te vlla. Et audien- tes angeli dixerūt. Specie tua et pulchritu-

*Admiranda gloria in seculo
vniuersi debent et sint
et sicut habet nō p̄sistit
tunc in idē sic et p̄sistit
et solus et in inuicē p̄sistit*

dine tua intēde p̄spere p̄cede et regna. q̄si- di. O maria ascende superi?. Quia non su- mus digni vt maneat nobiscū. Et sic p̄ces- serunt ad secūdū chorū. Tunc p̄uenissent ad secundum chorū dixerunt angeli. Iā byems transijt. imber abiit et recessit. flores apparuerūt in terra nostra. Et dñs ad an- gelos dicens. Sicut lilū inter spinas sica- mica mea inter filias hierusalē. Et dicit ad mariā. Del et lac sub lingua tua. odor ve- stimentoz tuoz sicut odor thuris. Et dixit maria. Ego flos campi. et lilū cōnallūz. Vocat se florem campi. qz quicq; crescit ī campo nō custodit. Sic Maria est om̄ib; peccatorib; cōmūis et om̄ib; est parata nul- li occulta. Et dicit. Quicūq; eam inuocat sicut adhuc in fine audietis. Tunc angeli ad mariā. O Maria non sumus digni vt nobiscū maneat. Ascende superi?. Tūc ad tertū chorū p̄cessit. In tertio choro an- geli dixerunt ad mariā. Sup salutē et om- nem pulchritudinē dilecta es a dño. et regi- na celoz digna es vocari. Gaudet chori angeloz fortēs et p̄cues tui. Tunc iesus ad Mariā. Letent celi et exultet terra an- te faciē dñi qm̄ vēr. Et iterū dixit dñs ad angelos. Inveni quā diligit ania mea. nec dimittam eā. introducā eam in tabernacu- lum p̄is mei. Tunc angeli ad Mariā. Specie tua et pulchritudine tua. vt supra. In quarto choro angeli dixerūt ad mariā. Tu dñaris portatā maris. Et dñs ad an- gelos. A solis ortu vsq; ad occasum elau- dabile nomē eius. Tunc maria rñdit. Da- bo in syon salutē et in hierusalē gl̄iam meā. Angeli ad Mariā. Specie tua et pulchri- tudine tua et. In q̄nto choro angeli dixe- runt. Surgite rigalem? venite adozem? qz ipa dña est sc̄ta corona sanctarū om̄iū. Dñs ad angelos. Dodie mortē quā femia intulit. femina fugauit. Et dicit ad mariā. Tui sūt celi et tua est terra. Et maria. Tra- sice ad me omēs q̄ cupiscitis me. Tūc an- geli ad mariā. Specie tua et pulchritu. et. In sexto choro angeli ad mariā dixerunt. Dulce filie regū p̄gregauerunt diuitias. tu sola supgressa es vniuersas. Et domin? ad mariā. Peccat q̄ nesciuit thozū in deli- cto. Et dicit ad eam. Veni dilecta mea. in- tra cubiculū sponsi tui. et p̄hiscūq; ozes salui fiant. Tunc maria. Pecū sunt diui- tie gl̄ie et opes. Angeli ad Mariā. Specie

De Assumptione Marie

tua et pul. etc. In septimo choro angeli ad Mariam dixerunt. **S**iosa dicra sunt de te ciuitas dei. **D**ns ad angelos. **V**iderunt ea filie syon et beatissima te predicauerunt et regine laudauerunt eam. **T**unc dñs ad ea. **T**u lux oriens in nazareth. tu gla in hierlm. **T**ulericia in israel. tu decus mundi. **T**unc angeli ad Mariam. **S**pecie tua etc. In octauo choro angeli ad Mariam dixerunt. **A**udi filia et vide. qz percipit res specie tua. **D**ns ad angelos. **Q**uelui mihi ea assumere sponsas et effectus sum amator forme illi. **E**t dixit ad eam. **V**eni coluba mea. **V**eni sposa mea dilectissima. **V**eni amica mea. **M**aria respondit. **E**t in hierlm pras mea. **E**t iterum. **T**al est dilectus me. et ipse est amicus meus filie hierlm. **T**unc totus chorus celestis venit ad eam cantando gaudendo et dicendo. **M**aria tu es virgo virginu. et quod est hoc qz nec prima simile visa es nec habere sequentes. **M**aria respondit. **Q**uid admiramini. **D**iuinum mysterium est quod cernitis. **T**uc omnis multitudo celestis clamauit ad eam dicens. **M**aria tu es templum diuinitatis. **T**u es balsamum suauitatis. speculum puritatis. cristallus caritatis. liliu castitatis. rosa candiditatis. folium humilitatis. radix omnium virtutum. gla et honor omnium mulierum. margarita virginu. stella sacerdotu. rosa martyrum. dña apostolorum. regina angelorum. **T**uc Maria respondit. **D**ecrequies mea in seculu seculi. hic habitabo qm elegi ea. **T**uc dñs coronauit ea corona pperua. ubi ia sedens ad dexteram filij sui semper orat p nobis. **E**t qz cunqz inuocat ea semper inuenit consolationem.

De ista multa sunt exempla qz causa beatitudinis omittam. **N**ihilominus tñ ad nostram meliorationem vnum exemplum aut duo dicam.

Primu. **Q**uidam clericus virginu Mariam deuotus diu scolas frequenter. consueueratqz statim mane factu imagine beate Mariam visitare priusqz scolas ingrederet et ibi semper vnum Ave maria exorauit. **D**ic cum nimio labore egrotaret ex pauore nimio cepit turbari. **Q**ui virgo apparens dixit. **Q**ui fili tantu times qz tortens me saluta. **E**sto nunc sanus in ania. et veni mecum vt eternaliter gaudeas. **E**t statim expirauit. et angeli eius animas visibiliter susceperunt beate virginu comendata. **E**cce videmus quomodo adiutrix est omnibus inuocantibus eam. **I**nuocem ergo ea et libenter salutem vt

nobis parare dignetur gaudium inter angelos in celo ubi sola gaudet. **A**d quod gaudium deus trinus et vnus pater sue genitricis dignetur nos perducere vt secum regnemus in secula seculorum. **A**men.

De assumptione Marie II. Sermo XXXIX.

Trauit iesus in quoddam castellu. **L**uce. x. **S**icut dicit magister in libro de causis. **C**ausa prima qz est deus superior omni narratione. a qua omnes lingue deficiunt propter eius excellentiam singularem. que nec sensu nec intellectu nec imaginatione valet attingi. **C**um autem beatissima virgo mater christi benedicta tanta premitate deo coniungitur. tanta dignitate extollitur. tanta familiaritate vnitur. vt potest eius mater vt nec lingue nec reru similitudines nec scripture nec picture eius dignitate sufficerent enarrare valent. eo qz non solum propter diuinitatis participationem sed etiam propter quandam mirabilem et nobilem elationem suggreditur creaturas vniuersas. in his videlicet qz ipsa cum deo parte vnueruit habere filium. ideoqz sancti quibus multa de ea predicauerunt. scripserunt. docuerunt. tamen insufficientes se dixerunt. **U**nus Hieronymus in sermone hodierno. **Q**uicquid humanis potest dici verbis minus est laude celi. **Q**uia diuinis et angelicis est excellenti predicata et laudata preconijis apparetis quidem pronuntiata a patriarchis figuris et enigmatibus signata. et ab euangelistis exhibita et monstrata. ab angelo venerabiliter et officiosissime saluata. **D**ecille. **S**icut igitur ineffabilis fuit susceptio christi in utero virginis. sic ineffabilis et inenarrabilis est susceptio matris christi in ciuitatem supernae felicitatis. **D**icit Bernardus in sermone qz incipit. **V**irgo gloriosa. **V**erum licet ad plenum enarrare non possit tante dignitatis excellentia. tamen felicitatis copia. et tante beatitudinis ad quam hodie suscepta est habundantia. non ideo tamen debet ab ipso silere laudibus humana lingua. **C**um dicit Bernardus in sermone hodierno. **T**empus est loquendi non solum homini sed omni carni. cum assumit verbi mater incarnati in celum. nec cessare debet a laudibus eius humana mortalitas cum hominis sola natura supra imortales spiritus exaltat in regine. **D**ecille. **N**on vt facilius assequamur ipsam regine gloriosam

humiliter et deuote accedam. salutantes
 ipaz oratione angelica Ave maria. Intrauit
 iesus in quoddam castellum. vbi supra. quia
 fm Bern. in sermone secundo presentis festi-
 uitatis. Totius mundi huius ampla latitudo
 vastitas respectu celestis habitacionis non est
 nisi quoddam castellum. Non ad significandum
 cum saluator de illa ingenti patria et ineffabi-
 li regione ingressus est orbem terre de introi-
 re castellum. Non solum autem castellum sed etiam in
 angustum vngulis vteri diuersorum introiuit.
 in quo mulier quedam suscepit eum quasi in do-
 mum suam. Felix mulier fm Bern. que iam non
 exploratores hiericho sed potius ipsum fortis-
 simum exploratorem suscipere meruit. Felix na-
 que mulier cuius domus saluatore suscepto in-
 uenta est munda quidem sed plena non vacans.
 quia gratia plena sicut et angelus salutauit. Ad
 quod autem sic est salutata nisi ut spiritus sanctus sem-
 per impleuit eam. Et quibuslibet apparet que
 ista verba hodie in tanto festo legunt nisi
 ad recommendationem vteri vngulis que pro eo
 que christum dignatur fuisse suscipere corporaliter in
 persona et spiritualiter in fide. et ob hoc quod quod-
 dam castellum meruit nominari in quo dei filius
 et corporaliter que spiritualiter habitauit. Ideoque
 hodie ab eodem suscipitur in ciuitate gloriosam
 corporalem scilicet in corpore spiritualiter scilicet in anima. Unde
 merito hodie dicitur de eo singulariter poterit
 que hec virgo ad alta celorum velut in ciuitate
 dei gloriosam intrare meruit. quia olim iesus
 in eodem vterum velut quoddam castellum dignissi-
 mum intrauit. In quibuslibet describitur sin-
 gularis propria dignitas et excellentie vir-
 ginis gloriose. ex eo quod christum dei filium in suo v-
 tro hospitare meruit dum in eam velut in quod-
 dam gratum hospitium intrare voluit. Circa
 quod considerare debemus triplicem dei habitati-
 onem velut quoddam triplex castellum christi filii dei
 susceptum. Est enim castellum corporeale et alle-
 goricum in quo dei filius semel intrare digna-
 tus est. Est castellum morale et mysticum in quo
 filius dei sepe intrare dignatur est. Est ter-
 tium castellum anagogicum seu celeste et semper
 ternum ad quod dei filius virginem gloriosam assu-
 mere hodie dignatus est.

¶ Dixi primo quod in his premis-
 sis considerare de-
 bemus primo quoddam castellum corporeale et alle-
 goricum in quo dei filius semel habitare dignatur
 est. Pro quo sciendum quod dei filius descendens
 de celo in vterum virginis Marie congrue di-

citur descendere in castellum corporeale et alle-
 goricum. In corporeale quidem quod corporeale in ea
 habitare dignatur est nouem mensibus. Sed quia
 vterus virginis non fuit castellum fabricatum ex
 lignis et lapidibus materialibus. Non hec intel-
 ligenda sunt secundum quendam similitudinem. et pro conse-
 quens sed quendam allegoriam. Nam illud quod dicitur
 euangelium sit factum secundum historiam corporeale. hoc
 tamen non intendit a christo principaliter. sed quia ipse in
 gressus eius in vterum virginis significabat in-
 gressum spirituale in mentem hominis. id allegorice
 ingressus in illud castellum significabat ali-
 quod scilicet confirmationem in bono. Ex quibus patet
 quod hec glossa est aptius huiusmodi filii dei. ideo
 ad commendationem huiusmodi virginis gloriose videtur
 dum est que hec virgo comparatur diuersis creatu-
 ris. propter diuersas gratias et vera dona sibi a
 deo ad suam vitam utilitatem collata. Copu-
 rat quidem creaturam superioribus. id est celestibus. me-
 diis. id est sub celestibus. inferioribus. id est terrestribus.
 Superioribus propter excellentiam dignitatis. quia so-
 la est suppreffa vniuersas. vt dicitur **Prophet.**
Ysa. Pedibus propter gratiam reconciliationis. quia
 ipsa est mediator dei et hominum. Inferioribus pro-
 pter profunditatem humilitatis. quia ipsa se ancillam
 humilem asserit **Lu. i.** Primo itaque compara-
 rat creaturam superioribus. id est celestibus. soli. lune
 et stellis. Et primo soli. quia sicut sol illuminat
 obscuritates. sic ipsa auferit omnes hereses mun-
 di et illuminat corda nostra. sicut canit ecclesia.
Gaude maria hec cunctas hereses sola in-
 teremisti. Et etiam quia sicut sol fertur super lunam.
 sic ipsa super temporalia. **¶ An Apo. c. ij.** Apparuit
 signum magnum in celo mulier amicta sole.
 id est maria habens proprietates solis. et luna
 sub pedibus eius. Sicut exponit Innocentius.
Item sicut sol nunquam deficit. sic sola hec glo-
 ritia in fide in passione. **¶ An Lant. vii.** Statu-
 ra tua scilicet que in iusticia et fide immobilis steri-
 sti assimilata est palme que virore foliorum nunquam
 amittit. sic nec tu fidei virtute. Item dicitur sol.
 quia sicut sol illuminat mundum. ita hec gloria maria il-
 luminat ecclesiam. Secundo comparatur lune propter
 tria virginis appropriata. Primo ratione nominis quod
 habet ex impositione. Secundo ratione palchritudi-
 nis quam habet ex solis irradiatione. Tertio ratione
 virtutis quam habet in recepti luminis diffusionem.
 De primo scilicet de nominis impositione patet. Nam tri-
 plici nomine appellatur. Dicitur enim **lunare** minus.
 et respectu maioris scilicet christi qui est sol iusticie.
In primo nomine significatur meritum perfecte hu-
 militatis. Sicut enim luna minor est corpe

De Assumptione Marie

omnibus stellis celi. excepta illa sola quae est coniuncta soli scilicet mercurio. Ita beata virgo omnibus sanctis est humilior. excepta humana natura contra soli. i. diuinitati in christo. Non quanto plus habuit de humilitate in terra post christum. tanto plus de felicitate in caelis post eum. In secundo nomine insinuat principium regie dignitatis. Sic enim luna post solem tenet principatum in celo et thero. ita et beata virgo possidet post christum in celo empireo. Unde ista figurat i. bester. De ster. y. Qui rex excessit dimidium regni. Regnum dei consistit in duobus. in iusticia et misericordia. Iusticia sibi reseruauit. id est dicit. **Hi** vindictam et ego retribuam. **Deut. xxxij.** Sed misericordiam excessit dispensanda sue misericordie. Unde dicit. **Bern.** Quomodo omnibus misericordie sinu aperit. In tertio nomine insinuat officium sedule pietatis. Luna enim dum nocet tenebras illuminat deseruit existens in castris videri et possint se custodire ab impugnationibus aduersariorum et defendere. Sic beata virgo existens in certamine viciorum contra diabolum. id est in **Lantiis** dicitur. Pulchra ut luna. terribilis ut castrorum acies ordinata. De secundo quod dicitur luna ratione pulchritudinis. prout quod sicut luna recipit triplicem pulchritudinem a sole. scilicet quam pulchra est in principio. quam est noua. Pulchrior in medio. quam est plena. Pulcherrima in termino quam est solis coniuncta. licet nobis tunc non appareat. tunc enim magis profundius luce quam ante. ut probatur astronomi. Sic beata virgo triplicem gradum habuit pulchritudinis a sole iusticie. Fuit enim pulchra in ingressu velut noua luna per donum gratie scilicet quam ipsam mundauit a peccato originali. Unde de ea dicitur. **Que** est ista quam progreditur pulchra ut luna. Pulchrior fuit in ingressu velut luna plena in diebus suis. **Eccij.** Et habet per donum gratie secundum actus. Tunc enim fuit mundata a fomite carnali. Sic enim luna pulchrior est in plenilunio quam in nouilunio quam ex nulla parte est vacua. Sic et beata virgo in conceptione filii sui pulchrior fuit quam ex nulla parte erat vacua sed plena diuinitate. **Na** dicitur est ei que gratia plena. Sed pulcherrima fuit in egressu velut sibi diuina per donum gratie eleuatis. Sic enim luna in coniunctione sui cum sole est clarissima. ut pote radijs solaribus illustrata. licet nobis non appareat. quia tunc luce habitat inaccessibilis. ita et beata virgo maria quam in assumptione eleuata est soli iusticie associata. De tertio quod dicitur maria dicitur luna ratione futuris quam habet in recepti luminis diffu-

sione. prout luna namque lumine suo tria facit scilicet phos in inferioribus. replet enim concubilia humida augmentando. attrahit mare secundu de profundo humore extrahendo. temperat de nocte aera ardore solis remediando. **De** caetero tria sunt valde necessaria habitantibus in regione vmbre mortis. quibus maria ad solaciū est excessa. Secundo maria comparatur medijs creaturis et subcelestibus. et habet specialiter tribus. scilicet aurore. nubi. pluuie seu rozi. **Primo** aurore. Est autem aurore lumine solis diffusus in aere oriente sole. quod nec est in celo nec in terra. sed in aere medio. **Quis** tres sunt proprietates. **Primo** enim quam rubet et rutilat aurore tunc fundunt pluuie ad terras. sic maria si fuerit per nos ad rubedinem excitata fundit imbres gratiarum. **Unde** **Orosius** super **Lanti.** Landor es et ego maria pelare maiestatis dei imbre. i. gratiarum fundendo in scintillat et profectiois plenitudinem his qui ad te confugiunt. **Secundo** aurore fugat vel allenuat morbos febrium in languidis. ut dicit **Galienus.** sic virgo beata mitigat vniuersas tribulationes nostras miseriarum. **Tertio** prout quod in aurore oriente ros descendit et nubes ascendit sic ad virginem gloriosam si nubes metis nostre ascendit per deuotionem. statim ros consolatiois descendit per irrigationem. **Secundo** maria comparatur nubi et habet propter tria. Est enim nubes leuis quantum ad motum. sublimis ad situm. vtilis ad effectum. **Leuis** fuit ego quantum ad culpam incorruptionem. **Sublimis** enim est graue pondus. **Sublimis** sic onus que graue sunt super me. **Secundo** sublimis ad situm. quod per vite purificationem eleuata est et plata vniuersis. **Tertio** ego est vtilis ad effectum per gratie impetrationem. **Ita** **iii.** Creauit dominus super omnem locum motus syon. et vbi inuocat est nubes per diem. i. virginem in refrigerium temperatiois. **Tertio** maria comparatur pluuie propter tria. quod scilicet cometeratorem in lib. de impressionibus aeris. **In** statu pluuia quod ad fumigatio morum elicit extra mores sic adueniente gratia beate virginis eleuat in nobis sumus deuotionis. **De** hac pluuia in **Ps.** Pluuia voluntaria segregabis de hereditati tue. **Secundo** quod pluuia quanto altius eleuat tanto dulcius descendit. ut dicit magister. xi. lib. de proprietatibus rerum. **Sic** quod maria altissime est eleuata. id est quam descendit ad nostram consolationem dulcissime mentem nostram consolatur. **Unde** **Eccij.** **xxvij.** Spiritus meus super mel dulcis. **Tertio** quod pluuia herbas recreat. et flores reparat. quod ardor solis inclinauerat et arefecerat. sic

Comper Maria et Magdalaena
Magdalena exprobat contra Iosephum
et Maria vero in vtroque fuit
In officio que maris fuit
In ysaie Magdalaena fecit et

patz de roze nocturno q̄ herbas arefactas de die recreat de nocte. sic maria est? rem/ p̄tionū q̄b̄ adurimur gr̄a sue virtutis i no bis recreat et refocillat. **Uñ** ip̄a facit forna/ cem. i. temptacionē diaboli ardentissimā q̄i ventū rozis flantē. **Tertio** maria cōpa/ rat̄ creatur? inferioꝝ i b̄o et terrestrib̄. sc̄z ar/ borib̄ florib̄ et bitatiōib̄ inf̄ arbores. **Lō** parat̄ p̄mo cedro p̄ter virtutē quā h̄z p̄ ser/ pentes ip̄os fugādo. Et significat virtutē fi dei in maria. q̄ fugauit oēs errores et here/ ses in fide. **Uñ** de se dicit **Ecc̄i. xxiij.** Quasi cedrus exaltata suz. **Sec̄do** cipresso p̄ altr̄ simā paup̄ratē. **Uñ** ibidē. Quasi cip̄ssus in mōre sion. **Tertio** palme p̄t̄ lōganimitatē sp̄ci q̄z palma n̄ nisi cētēnaria f̄dit fructū **Uñ** ibidēz d̄r. Quasi palma exaltata sum. **Quarto** oliue. p̄ter misericōiam et pietatem. **Quinto** plarano. p̄t̄ special̄ gr̄e habūdātes honore. **Ibidē**. Quasi plaran? iuxta aquā. **Sexto** viti. p̄ter celest̄ borri. i. xp̄i genera/ tionē. **Ibidē**. Quasi vitis fructificauit. **Lō** parat̄ etiā aromatic̄ sp̄b̄ Balsamo aures special̄ p̄t̄ hūilitatē q̄ est arbor hūil̄ et par/ ua. duoz t̄m cubitoz. et ē viti silis i stipite. i. solijs aut silis rure. **Uñ** dicit **Ys̄. li. erbimō.**

Dixi secūdo q̄ est aliud **C** castellū qd̄ chri/ stus intrare sep̄ solit? est. **Istud** castellūz est mens b̄iana et p̄scia hoīs. q̄ licet sit cūi/ tas delectabil̄ cū est virtutib̄ ornata et intan/ tū speciosayt deū quē celi celoz cape nō po/ terat in se recipere mereat et q̄dā mō cōphē/ dat. t̄m q̄z vnicū et singularē hospitē sc̄z deū infinitū hospitat. iō in ep̄ cōpaciōe d̄r dimi/ nutine castellū. eo q̄ aduersario. s. diabolo locū habitatiōis nō reliq̄t. iuxta illud. **Lō** angustatū est stratū. Breue em̄ palliū d̄z ē dilectiōis et caritat̄ q̄ vtrūq̄. s. deū et diabo/ lū opire nō posset. Debz aut̄ istud castellū p̄mo fundari et edificari. sc̄do mūdari. ter/ tio custodiri. De p̄mo sc̄z de fundamēto h̄ castri d̄r **Greḡ.** in q̄dā omel. **Q̄** aliquid edificat p̄mo fundamentū d̄z mūttere in p̄/ fundū. p̄ qd̄ significat hūilitas. q̄ est q̄i la/ pis p̄m. Deinde caritas q̄i sc̄dus. De qua ap̄ls. **In** caritate radicati et fundati. sequū/ tur deinde virtutes alie. s. fides q̄ ponit ad fundamētū p̄scie. q̄ ē suba sperādaz rerū. **Inde** sequit̄ spes q̄iā alit? supra terrā cri/ go ad celestia. Deinde locant̄ virtutum lapi/ dis cardinaliū. s. p̄pantia. p̄zudēria. fortitū

do et iusticia. Deinde alie virtutes morales. Deinde opa pietatis. Talis autē edificatio d̄z esse in mōte eminētis p̄uersionis. **Fi** gura **Ezech̄. xl.** vbi sup̄ montē excelsum ni/ mis vidit **Ezechiel** ciuitatem. ita vicz ad/ talē p̄sciam nō accedat puluis cupiditat̄. fetoz carnalis voluptat̄. aut veni? vanita/ tis. **Uñ** de tali castello d̄r. **Fundamēta** ei? in mōtib̄ sc̄tis. **S̄z** certe cōuerso mlti fun/ dāt castra sua in loc̄s aquosif et bassis. qd̄ ē multū piculosuz. **Nā** castz sitū in monte ca/ rente aq̄s nō de facili expugnat̄ ab hostib̄ p̄ter aq̄rū penuriā. sine q̄b̄ exercit? nō pōt̄ subsistere diu in loco. **Sed** vbi sūt aq̄ plu/ rimū ab vna vel duabz p̄tib̄ est in piculo. et multo fort? si ē vbiq̄ aq̄ circūdatū. **Sic** ē de hoīb̄ delicatis et voluptuosif. q̄rū p̄sci/ entia est in piculo. qz semp̄ h̄z in se et iuxta se aquas delicias. quibz diabol? p̄tra eos ar/ matur. et iō istas aq̄s facit d̄ns p̄ p̄phas ef/ fundere dices. **Effunde** sicut aquā cor tuū **Vultū** q̄ voluptates et carnales p̄cupisē/ ric impediūt istū castrū fundacionē. **Post** q̄s aut̄ fuerit istud castellū fundatū et edifi/ catū d̄z statim necessario mūdari a fetozib̄ ne corrūpāt inhabitātes. **Scoba** q̄ mūda/ tur h̄ castellū p̄scie em̄ **Berū.** in **Omelia** p̄/ sentis euāgelij est p̄fessio. **Que** qd̄ mūda/ rio d̄z esse diligēs nō in medio t̄m castelli. nō in vno angulo sed circūquaq̄. **Iuxta** il/ lud qd̄ dicit sp̄sa **Lanti. iij.** **Surgā.** s. p̄ cō/ tritionē. et circūibo ciuitatē. p̄ vicos et plate/ as. **Blosa** ordinaria. i. torā p̄sciam ne aliq̄s angulus pateat diabolo. **Debz** etiā hō cir/ cuire exempla sc̄toz. **Uñ.** **Patiētia** **Job** au/ distis. et finē d̄ni vidistis. premia iustozum quibz dicit. **Vincētī** dabo māna. supplicia maloz. **De** q̄b̄ **Job.** **Trāsibūt** ab aq̄s ni/ niū ad calozē nimīū. **Postq̄s** aut̄ sic funda/ tū et edificatū sit. mūdātū et purgatū fuerit castellū p̄scie. necessaria ē ip̄i? diligēs custo/ dia. **Iuxta** illud **Prover.** **D̄ni** custodia cu/ stodi cor tuū. qm̄ ab ip̄o p̄cedit vita tua. **Et** b̄n̄ dicit. oī custodia. i. ab oīb̄ p̄tib̄. **De** em̄ est posit? in medio inimicoz. **Sic** et si op? ē nob occupari exteriorib̄. statim t̄m redca/ mus ad interiora p̄scie enecem? milieres. i. molles affect? et desideria carnalia. et t̄m vi/ ri refuent. i. viriles cogitat̄ oēs. mutantur nunciū ad d̄m castri vt defendat eos et suc/ currat illis. qd̄ sit p̄ oīōnē ad d̄m **Ps̄.** **Ad** d̄m cuz tribularet clamant. **Q̄** si alia de/

De sancto Bartholomeo

sunt auxilia et remedia defensionū contra hostes. denique pecunie, denique munera, vestimenta et quevis preciosa ut inimici abscedat. Sic si non sufficiat auxiliū ieiuniorum et orationū denique elemosine, et fiat opera pietatis in hoc castello quibus vincamur hostes conscientie.

Dixi tertio quod est tertium castellum anagogicum et celeste seu sempiternum ad quod dei filius virginem gloriosam matrem eius benedicere assumeret dignatus est. De quo quidam castello dicitur propheta. Gloria dicta sunt de te civitas dei. Et certe gloriosa. Quia civitas illa est aurum mundum dicitur apoc. xxi. Dicitur tamen castellum diminutive, non quod in ea sit aliquid diminutio gaudij, sed sic dicitur ex amoris affectu quod consuevit res dilectas diminutive vocare, sic vocat mater filium adultum filiolū. Est et civitas hec in semarima et speciosa. Iuxta illud. Israel quod magis est domus tua et ingens locus possessionis tue. Est in qua civitas illa nobilitate situata, quod in aeris amenitate. Ubi per diem sol non videtur, neque luna per noctes. Est nobilior quod nobilitate fabricata quod structura muri eius ex lapide iaspide. Et placeat et sternetur auro mundo apoc. xxi. Est tertio nobilior et speciosior quod nobilissime inhabitata. Cives enim illi omnes sunt reges et principes. Ibi enim reges congregati se conveniunt in unum, ut dicitur in psalmo. Et iterum. Principes pleborum congregati sunt cum deo Abraham. In quo virgo gloriosa sedit excellens, victricem imperatrix et regina. Unde de se dicit. Sedit ut regina et vidua non sum, et luctum non video. Excellet igitur deo gloriosa omnes ceteris universis saliter et singulis singularitatem angelos quod sanctos. Pro angelos, quod ipsis omnibus est in locorum dignitate sublimiori placata. Unde Hieronymus in sermone hodierno. In regni solio sublimata per christum prima refedit. Et per pauca. Tantam et talē virginem convenit ultra angelicam quoddam dignitate quantum prebas est laudibus dignissime efferrī quod est per gratiam super choros angelorum exaltata. Secundo excellit omnes angelos et sanctos, quod licet in quibus sancto deus per gloriam in celo habitet, in regione tamen gloriosa excellens, quod sibi quoddam thronum singulare elegit, sic ipse ad eam dicit. Veni dilecta mea et ponam in te thronum meum. Tertio excellit omnes sanctos in hoc, quod ad eius exequas multo plures angeli occurrerunt quam alicuius sancti, et vni per se curie celorum letabantur, ut dicit Hieronymus in sermone hodierno. Nulli dubium est omnem illam ce-

lestē hieronymus tunc exultasse ineffabili gaudio. Quarto in hoc excellit omnes sanctos, quod creditur quod saluator ipse personaliter per se totum festinus occurrit, et cum gaudio matrem secum in throno collocavit, ut dicit Hieronymus. Illa autem processio fuit multum mirabilis. Quia in ea primo fuerunt omnes apostoli, qui omnes sepulture iter fuerunt. Secundo quod omnes angeli occurrerunt. Tertio chorus martyrum, virginum, confessorum, qui iam fuerunt in celo. Quarto quod anima marie unica fuit supra filium suum ipsam bainlan tem, ut dicitur angeli ammirantes Lant. Que est ista quod ascendit de deserto delicijs affluens et innoxia super dilectum suum. Quis autem sic hodie ad tantam dignitatem et sublimitatem elevaria, nihilominus non est elevaria in superbiā, ut nisi obliuiscat. Licet enim honores mutent mores in peius, mater tamen christi ex honore sibi hodie collato non est murata in peius, sed melius, quod in matrem misericordie et totum consolationis. Queramus ergo gratiam per mariam ut per gratiam eius tandem venire possimus ad gloriam eius. Quam nobis prestare dignetur.

De sancto Bartholomeo.

Sermo XL.

De sancto Bartholomeo

Quod estis qui per manifestis mecum in temptationibus meis, et ego dispono vobis sicut dicitur scriptum est in barabam meam in regno meo. Luce xxi. Quia ut ait Job. vij. ca. Virtus est vita hominis super terram, eo quod homo spiritus est in continuo fluctu cum aduersariis. Iuxta illud quod canit ecclesia. In cursu tota fantasmata turbant eorum dies sabbatum ut horarum dimidia sit in celo, in anima iusti vel in ecclesia militanti, silentium, id est quod vel per ab impugnatione hostium. Caro enim militat cum exercitu suorum temptationum contra hominem. Temptat enim domum cordis modo comburere igne luxurie, modo fundere aquam ingluviei. Quod enim certat cum exercitu tribulationum, modo terret supplicij, modo ligat negocijs, modo trahit sortibus. Unde Job. 10. § 17. die. Penam militat in me. Sicut diabolus militat cum exercitu viciorum, modo permittit sublimitia ut noceat per superbiam, modo suggerit dilectabilia ut subiacet per luxuriam, i. pe. n. Carnalia de sideria militat aduersus animam, sed quod talis militia nihil valet si non fuerit ad finem per suam mara, ut illud Gregorius. pro molli morat. In castro bo-